

SLOVENSKÝ ČERVENÝ KRÍŽ ÚZEMNÝ SPOLOK ORAVA DOLNÝ KUBÍN

Vznik Červeného kríža

1. Kto sa zaslúžil o vznik Červeného kríža?

Švajčiar Jean Henry Dunant (1828 - 1910) [Žan Anri Dunant].

2. Kto bola Florance Nightingalová a aké svetové prvenstvo získala jej činnosť?

Pôvodom anglická šľachtičná, ošetrovatelka a organizátorka F. Nightingalová (1820 - 1910) zorganizovala počas krymskej vojny na čele dobrovoľných sestier nemocničnú službu pre 18000 ranených a chorých anglických vojakov v tureckom meste Skutari. Po návrate do Anglicka založila v Londýne prvú školu na svete na výchovu ošetrovateliek, spojenú s nemocnicou.

4. Kto sú zakladatelia Červeného kríža?

O vznik Červeného kríža sa zaslúžil Jean Henry Dunant

Jean Henry Dunant (1828 - 1910)), Gustav Moynier (1826 - 1910), generál Guillaume Henri Dufour (1787 - 1875), Dr. Theodore Maunoír (1806 - 1869) a Dr. Louis Appia (1818 - 1898), členovia Výboru piatich.

5. Kde a kedy sa konala medzinárodná konferencia, na ktorej bol založený Medzinárodný výbor Červeného kríža

Medzinárodná konferencia, ktorú pripravil Výbor piatich, sa konala v Ženeve, v sále paláca Atheneum 26. - 29. októbra 1863. Tento rok sa považuje za rok vzniku Červeného kríža.

Jean Henry Dunant

1. Kde a kedy sa narodil Jean Henry Dunant?

Narodil sa 8. mája 1828 v Ženeve (ulica Verdaine č. 12) vo Švajčiarsku

2. Prečo sa J. Henry Dunant nachádzal v deň bitky pri Solferine v severnom Taliansku?

Chcel sa stretnúť s francúzskym cisárom Napoleonom III., ktorý stál na čele francúzskej armády, a získať od neho povolenia na kúpu pozemkov a stavbu mlynov v Alžírsku pre obchodnú Spoločnosť mlynov Mons-Džamila, ktorej bol riaditeľom.

3. Čo urobil J. Henry Dunant na záchranu ranených po bitke pri Solferine?

S pomocou miestneho obyvateľstva, najmä žien a mladých dievčat, zabezpečil opatrenia na poskytnutie prvej pomoci a zmiernenie utrpenia ranených bojovníkov rakúskych a francúzsko-sardínskych armád a osobne tri dni a noci pomáhal všetkým, ktorí pomoc potrebovali, bez ohľadu na farbu uniformy.

4. Aký názov má kniha, ktorú napísal J. Henry Dunant po bitke pri Solferine?

Kniha, v ktorej J. Henry Dunant opísal všetko, čo videl, počul a precítil po bitke pri Solferine, má názov Spomienky na Solferino.

5. Kde a kedy vyšla kniha J. Henryho Dunanta Spomienky na Solferino?

Kniha vyšla v Ženeve 8. novembra 1862 na náklady J. Henryho Dunanta, ktorý ju poslal aj osobne odovzdal európskym panovníkom a štátnikom, aby získal ich podporu pre svoje humánne návrhy. (V slovenskom preklade vyšla kniha Spomienky na Solferino roku 1971.)

6. Ako si pripomíname výročie narodenia J. Henryho Dunanta?

Od roku 1948 sa v deň narodenín J. Henryho Dunanta oslavuje Svetový deň Červeného kríža a Červeného polmesiaca 8.máj. Jeho meno nesie medaila, ktorá je jedným z najvýznamnejších vyznamenaní Medzinárodného hnutia Červeného kríža a Červeného polmesiaca.

Znak Červeného kríža (Červený kríž, Červený polmesiaca, Červený kryštál)

1. Kedy bol prijatý rozoznávací znak spoločností, ktoré poskytujú pomoc raneným vojakom a ako vyzeral?

Na Medzinárodnej konferencii v Ženeve v roku 1863 bol prijatý Červený kríž v bielom poli ako rozoznávací znak spoločností poskytujúcich pomoc raneným vojakom.

2. Prečo vybrali znak Červeného kríža v bielom poli, ktorý je vlastne obráteným znakom Švajčiarska?

Na počesť neutrálneho Švajčiarska, ktoré je miestom zrodu Červeného kríža.

3. Čo reprezentuje znak Červeného kríža?

Všeobecne neutrálny znak pomoci bez politického a náboženského pozadia.

4. Aký znak chráni nedotknuteľnosť ranených a zdravotníckeho personálu v súčasnosti?

Červený kríž v bielom poli ,v islamských krajinách Červený polmesiaca v bielom poli a Červený kryštál.

5. Čo sú Ženevské dohovory?

Ženevské dohovory sú hlavným nástrojom medzinárodného humanitárneho práva, sú záväzné pre všetky štáty, ktoré ich podpísali. (4 ženevské konvencie).

Základné princípy Hnutia Červeného kríža a Červeného polmesiaca

1. Koľko základných princípov má Medzinárodné hnutie Červeného kríža a Červeného polmesiaca?

Medzinárodné hnutie Červeného kríža a Červeného polmesiaca (ČK a ČP) má sedem základných princípov.

2. Ktoré sú základné princípy ČK a ČP?

Základné princípy sú:

- humanita,
- nestrannosť,
- neutralita,
- nezávislosť,
- dobrovol'nosť,
- jednota/ jednotnosť,
- univerzálnosť

3. Kto prijal a vyhlásil sedem základných princípov ČK a ČP?

Na svojom zasadaní ich prijala a vyhlásila XX. medzinárodná konferencia ČK a ČP vo Viedni roku 1965.

4. Čo charakterizuje princíp humanity?

Medzinárodné hnutie ČK a ČP, ktoré sa zrodilo zo snahy pomáhať zraneným vojakom na bojiiskách bez akéhokoľvek rozdielu, sa v medzinárodnom a národnom meradle usiluje za všetkých okolností zmierniť ľudské utrpenie a súčasne mu aj predchádzať. Cieľom hnutia je chrániť život a zdravie a zaručiť úctu k človeku. Napomáha rozvíjať vzájomné porozumenie, priateľstvo, spoluprácu a podporuje trvalý mier medzi všetkými ľuďmi.

5. Čo charakterizuje princíp nestrannosti?

Medzinárodné hnutie ČK a ČP nerobí rozdiely medzi národnosťami, rasami, náboženským vyznaním, spoločenským postavením a politickou príslušnosťou. Usiluje sa pomáhať ľuďom podľa rozsahu ich utrpenia a prednostne riešiť najsúrnejšie núdzové situácie.

6. Čo charakterizuje princíp neutrality?

S cieľom zachovať si dôveru všetkých strán si Hnutie ČK a ČP udržiava odstup od konfliktov a sporov politického, rasového, náboženského a ideologického charakteru.

7. Čo charakterizuje princíp nezávislosti?

Hnutie ČK a ČP podlieha zákonom, platným v príslušnej krajine. Národné spoločnosti ČK a ČP si však musia zachovať určitú autonómiu, ktorá im dovoľuje konať vždy podľa zásad Hnutia.

8. Čo charakterizuje princíp dobrovol'nosti?

ČK a ČP sú hnutia dobrovol'nej a nezištnej pomoci.

9. Čo charakterizuje princíp jednoty?

V jednej krajine môže pôsobiť len jedno hnutie, a to buď ČK, alebo ČP. Musí byť pre všetkých otvorené a jeho humanitárna pomoc sa musí vzťahovať na územie celej krajiny.

10. Čo charakterizuje princíp univerzálnosti?

Medzinárodné hnutie ČK a ČP, v rámci ktorého majú všetky národné spoločnosti právo a povinnosť vzájomne si pomáhať, je celosvetové.

Medzinárodné hnutie Červeného kríža a Červeného polmesiaca

1. Z čoho je zložená Medzinárodná federácia ČK a ČP ?

Tvoria ju všetky národné spoločnosti Červeného kríža a Červeného polmesiaca. Sídlo má v Ženeve

2. Kedy a kde bol založený Medzinárodný výbor ČK ?

Medzinárodný výbor ČK bol založený v roku 1863 v Ženeve kde sídli dodnes.

3. Koľkokrát udelili Medzinárodnému hnutiu ČK a ČP Nobelovu cenu za upevnenie svetového mieru?

Hnutiu ČK a ČP udelili Nobelovu cenu mieru trikrát: roku 1917, 1944 a roku 1963 pri príležitosti 100. výročia založenia Červeného kríža.

'''

Národné spoločnosti Červeného kríža a Červeného polmesiaca

1. S akým cieľom vznikli národné spoločnosti Červeného kríža a Červeného polmesiaca (ČK a ČP)?

Vznikli v druhej polovici 19. storočia ako pomocné dobrovoľné organizácie vojenskej zdravotníckej služby s cieľom postarať sa o ranených a chorých vojakov po boku vojenských zdravotníckych služieb.

2. Aká je dnešná úloha národných spoločností ČK a ČP?

V zmysle svojho programu a so zameraním na špecifické sociálno-zdravotné podmienky príslušných krajín pomáhať štátnym a verejným orgánom, organizovať a vyvíjať mnohostrannú činnosť nielen v čase vojny, ale aj v období mieru.

3. Akú úlohu majú národné spoločnosti ČK a ČP v čase vojny?

Starostlivosť o ranených a chorých, civilné obyvateľstvo, zajatcov a utečencov,

4. Akú úlohu majú národné spoločnosti ČK a ČP v období mieru?

V zmysle svojho programu pomoc orgánom verejnej správy v humanitárnych oblastiach, poskytovanie prvej pomoci pri dopravných nehodách, pomoc obetiam prírodných katastrof, podpora a rozvoj darcovstva krvi, zmierňovanie nežiaducich spoločenských javov, starostlivosť o utečencov, organizovanie členstva a mládeže.

5. Akými úlohami reagovali národné spoločnosti ČK a ČP na súčasné potreby ľudstva, súvisiace so zlepšením situácie a zdravotného stavu obyvateľstva?

Do svojich programov zaradili boj proti detským chorobám, základnú zdravotnú výchovu obyvateľstva, hromadné očkovanie, boj proti postupnému zániku vegetácie v suchých púšťových oblastiach, boj proti hladu, HIV/AIDS, programy na ozdravovanie vody, odbornú prípravu zdravotnícko-sociálnych pracovníkov,

6. Aký znak prijali národné spoločnosti v islamských krajinách po roku 1980?

Po roku 1980 oficiálne prijali znak Červeného polmesiaca v bielom poli.

Slovenský Červený kríž

1. Kde a kedy bol založený Červený kríž na Slovensku?

V rámci bývalej Československej republiky vznikol v Prahe 1. februára 1919 Československý Červený kríž (ČSČK). Slovenský Červený kríž je od roku 1993 nástupcom ČSČK na území Slovenskej republiky .

2. Pôsobil ČK na území Slovenska už v 19. storočí?

Už od konca 60. rokov 19. storočia pôsobili v niektorých župných mestách a mestečkách na území Slovenska dámske pomocné spolky, ktoré poskytovali predovšetkým sociálnu pomoc slabým vrstvám obyvateľstva a organizovali ošetrovateľské kurzy. V 70. rokoch 19. storočia už ošetrovali členky dámskych spolkov pod znakom ČK ranených.

3. Kedy uznal Medzinárodný výbor ČK v Ženeve ČsČK?

Medzinárodný výbor ČK v Ženeve uznal ČsČK 1. decembra 1919.

4. Kto bol čestným predsedom a prvou predsedníčkou ČSČK?

Čestným predsedom ČsČK bol prezident Československej republiky Tomáš Garrigue Masaryk a zakladateľkou a prvou predsedníčkou jeho dcéra PhDr. Alice Garrigue Masaryková.

6. Kedy sa rozdelil ČSČK?

Rozdelil sa po rozsiahlych politických zmenách, po rozdelení Česko-Slovenska v roku 1993.

7. Kedy uznal Medzinárodný výbor ČK v Ženeve samostatnú národnú spoločnosť Slovenský Červený kríž (SČK)?

25. októbra 1993 bol SČK prijatý na Medzinárodnej konferencii, v Birminghame (Anglicko), za riadneho člena Medzinárodného hnutia ČK a ČP

8. Kedy a kde sa konal Ustanovujúci zjazd SČK?

Ustanovujúci zjazd SČK sa konal 8. a 9. mája 1993 v Prešove.

9. Aká je základná organizačná štruktúra SČK?

Základným článkom je miestny spolok SČK. Registrované miestne spolky SČK na príslušnom území tvoria Územný spolok SČK.

10. Aké sú úlohy SČK?

V čase mieru:

- Zdravotná a záchranná pomoc
- Humanitárna pomoc pri mimoriadnych udalostiach a núdzovom strave v postihnutých oblastiach
- Školenie a výučba prvej pomoci
- Zdravotná výchova , prevencia a ochrana zdravia obyvateľstva, príprava dobrovoľných zdravotníkov,
- Organizácia a registrácia záchranných tímov
- Bezpríspevkové darcovstvo krvi
- Sociálna starostlivosť a poskytovanie sociálnych služieb
- Pátracia služba
- Rozvíjanie medzinárodných kontaktov
- Propagácia, publikačná činnosť a šírenie myšlienok medzinárodného humanitárneho práva.

V čase vojny:

- SČK ako výučne uznaná pomocná organizácia vojenských zdravotníckych zariadení a zdravotníckych útvarov je výhradne oprávnený pripravovať a vykonávať pomocnú vojenskú zdravotnú službu.

11. Aké aktivity vyvíja SČK v oblasti darcovstva krvi?

Výchovu k bezpríspevkovému darcovstvu krvi, organizovanie náboru darcov, oceňovanie mnohonásobných darcov krvi a plazmy plaketami prof. MUDr. J. Janského, od roku 2002 oceňovanie plaketou doc. MUDr. V. Krišlu za rozvoj darcovstva krvi a plaketou Dr. Jána Kňazovického. Na podporu darcovstva a získavania prvodarcov vyhlasuje SČK celoštátne humánne podujatie Valentínska kvapka krvi, Študentská kvapka krvi, a ďalšie kampane podľa potreby.

12. Aké aktivity vyvíja SČK v oblasti výučby prvej pomoci, vzdelávania a zdravotnej výchovy?

Vo všetkých územných spolkoch SČK organizuje kurzy prvej pomoci, vo výučbových a metodických centrách vzdeláva školiteľ'ov a inštruktorov prvej pomoci, každoročne školí učiteľ'ov - zdravotníkov pre predškolské zariadenia a základné školy, vzdeláva žiakov stredných škôl, študentov univerzít, pracujúcu mládež a dospelých, organizuje súťaže prvej pomoci, výučbu prvej pomoci v autoškolách.

13. Kto sa môže stať členom SČK?

Členstvo v SČK je dobrovoľné. Členom sa môže stať každý občan, alebo právnická osoba so sídlom na území SR, ktorá súhlasí s princípmi a poslaním hnutia. Občan môže byť členom SČK len ak je starší ako 15 rokov. Deti a mládež vo veku od 5 rokov môžu úlohy SČK plniť v rámci Mládeže SČK.

14. Ako vzniká členstvo v SČK?

Členstvo v SČK vzniká registráciou v príslušnom miestnom spolku na základe písomnej prihlášky a zaplatení členského príspevku.

15. Súčasným prezidentom je:

Mgr. MUDr. Jozef Kópl, MPH

Mládež Červeného kríža

1. Kedy a pod akým názvom vznikla samostatná sekcia mládeže ČK v Československu?

Vznikla 26. januára 1921 výnosom Ministerstva školstva a národnej osvety Československej republiky pod názvom Dorast Československého Červeného kríža (Dorast ČsČK).

2. Pod akým názvom sa dnes združujú a pracujú v SČK deti a mládež ?

Pod názvom Mládež SČK. Mládež SČK združuje deti a mládež od 5 do 30 rokov.

Bezpríspevkové darcovstvo krvi

1. Aké organizácie v SR sa venujú odberom krvi ?

NTS - Národná transfúzna služba

HTO – hematologicko transfúzne oddelenie

2. Aké sú podmienky darovania krvi ?

- Musíte mať vek od 18 do 60 rokov.
- Pokiaľ ste pravidelným darcom, môžete darovať krv až do svojich 65 rokov.
- Frekvencia darovania je pre mužov 3 mesiace a pre ženy 4 mesiace od posledného odberu.
- Musíte mať telesnú hmotnosť minimálne 50 kg.
- Nesmiete byť nosičom vírusu HIV (mať AIDS)
- Nemôžete byť po prekonaní hepatitídy (žltacky) typu B a C.
- Nemôžete trpieť na iné závažné a chronické ochorenia.

3. Ako sa pripraviť na darovanie krvi ?

- Je nutné, aby ste boli pred odberom dostatočne hydratovaní. 24 hodín pred odberom vypite dostatok tekutín, minimálne 2 litre (vodu, minerálku, čaje, ovocné šťavy). Ráno pred odberom vypite 500 ml tekutín.
- Nehladujte! Na odber krvi nechodte nalačno! Večer pred odberom a taktiež tesne pred odberom nejedzte tučné jedlá (syry, maslo, smotanu, mäsové jedlá a výrobky, údeniny...). Vhodné je jesť ľahké sacharidové jedlá: ovocie, zeleninu, sucháre, netukové pečivo, džem, med
- 24 hodín pred odberom sa nevystavujte praveľkej psychickej a telesnej námahe, vynechajte tréningy a návštevu posilňovne. Dbajte na to, aby ste boli oddýchnutí, čerství, po výdatnom spánku, pretože váš fyzický stav sa odzrkadlí na kvalite vašej krvi.
- Pred odberom krvi nefajčite (minimálne 6 hodín), nepite alkohol (aspoň 12 - 14 hodín)

Darovanie krvi a jeho výhody :

- pri darovaní krvi sa urobí kompletný krvný obraz. Vyšetrenie je rozsiahlejšie a podrobnejšie ako pri bežnej preventívnej prehliadke
- darovanie krvi je tréningom organizmu na mimoriadne situácie spojené s veľkou stratou krvi. Je dokázané, že väčšie straty krvi napr. pri úrazoch znášajú pravidelní darcovia krvi oveľa lepšie
- darovanie krvi prispieva k regenerácii organizmu. Náhly úbytok krvi vyprovokuje organizmus k tvorbe nových, neopotrebovaných krviniek. Pravidelní darcovia krvi sa spravidla cítia lepšie ako nedarci a hovoria tiež o celkovom omladnutí.

Vyznamenania za darcovstvo krvi :

10 x	bronzová plaketa	MUDr.Janského
20 x	strieborná plaketa	MUDr.Janského
30 x - ženy	zlatá plaketa	MUDr.Janského
40 x – muži	zlatá plaketa	MUDr.Janského
60 x – ženy	diamantová plaketa	MUDr.Janského
80 x – muži	diamantová plaketa	MUDr.Janského
80 x – ženy	plaketa	MUDr. J. Kňazovického
100x – muži	plaketa	MUDr. J. Kňazovického

Stručne z histórie darcovstva krvi :

- prvú transfúziu na území nášho bývalého štátu vykonal pražský lekár Antoním Erpek v roku 1879. V roku 1901 objavil viedenský patológ a serológ **Karl Landsteiner** tri **základné krvné skupiny, označované dnes ako A,B a O**. Pražský psychiater **Jan Janský** v roku 1907 popísal všetky štyri krvné skupiny ako ucelený systém. V roku 1940 bol objavený **RH faktor profesorom Lendsteinerom** v spolupráci s doktormi **Levinom** a **Weinerom**.
- prvé odbery krvi určené na transfúziu sa datujú na našom území rokom **1917**
- po skončení prvej svetovej vojny sa začali okolo roku 1920 realizovať transfúzie krvi v širšom rozsahu
- Na Slovensku darcovstvo krvi organizoval **od roku 1942 Červený kríž** .
- zásadná kvalitatívna zmena v darcovstve krvi sa datuje od **7.decembra 1948** kedy vládnym uznesením č. 1683 bola zriadená **Národná transfúzna služba**.
- v roku **1958 Medzinárodná liga Červeného kríža** odporučila , aby všetky krajiny usilovali presadiť **dobrovoľné bezplatné darcovstvo krvi – etický kódex darcu**.
- **od roku 1960** vzniká u nás **bezpríspevkové darcovstvo krvi**
- V roku **1964** boli **po prvý krát udelené plakety MUDr. Janského**. Prevezalo si ich celkove 19 jednotlivcov a 5 kolektívov za výsledky dosiahnuté v B D K
- **3 apríl deň darcov krvi** – deň narodenia prof. MUDr. Janského
- **14 jún svetový deň bezpríspevkových darcov krvi** – deň narodenia **MUDr. Karla Landsteinerja** – nositeľa Nobelovej ceny, ktorému sa priznáva objasnenie funkcie a určenie systému krvných skupín

Aktualizácia rok 2023